

Collegeakkoord 2010-2014

Inleiding

Op 3 maart 2010 is de basis gelegd voor dit akkoord. Ruim vijftigduizend Zwollenaren hebben hun stem laten horen. PvdA, VVD, CDA en ChristenUnie zijn daarop aan de slag gegaan voor Zwolle. Niet de verschillen tussen de partijen zijn leidend geweest in de gesprekken, maar bewust is geïnvesteerd in hetgeen deze vier partijen bindt. Het belang van de Zwollenaren en hun stad heeft daarbij voorop gestaan.

Vanuit die verbinding kijken wij ook naar de stad. De kwaliteiten van de stad, de talenten van de mensen in de stad en de verbindingen daartussen staan voorop bij de ontwikkeling van Zwolle. We zijn ons er van bewust dat ontwikkeling in financieel schaarse tijden geen vanzelfsprekendheid is. Maar we gaan de uitdaging graag aan.

Het akkoord is opgebouwd uit vier samenhangende onderdelen. In 'De Toekomst' schetsen we onze visie op Zwolle 2030 en geven we de basisprincipes die de rode draad in het akkoord zijn. 'De Stad' gaat in op de stedelijke uitdaging. In 'De Wijken' formuleren we de krachten die we zien in de Zwolse buurten. En in 'De Mensen' staat de Zwollenaar centraal. We besluiten het akkoord met een financiële beschouwing.

PvdA

Eefke Meijerink

VVD

René de Heer

CDA

Erik Dannenberg

ChristenUnie

John van Boven

De Toekomst

Zwolle in 2030. Een stad waarin elke Zwollenaar meetelt en meedoet. Waarin ieder op basis van zijn eigen talenten bijdraagt aan de samenleving. Een veilige, leefbare en duurzame stad. Met een uitdagend ondernemersklimaat, een sterk economisch fundament, prachtige wijken en aantrekkelijke groene uitloopgebieden. En met een compleet onderwijsaanbod, een gevarieerd sportleven, een veelzijdig cultureel programma en een bruisend centrum. Kwaliteiten die in 2030 fier overeind staan. Sociaal isolement willen we voorkomen. Niemand hoeft in armoede te leven. Ons voorzieningenniveau is meegegroeid met de vergrijzing. Zwolle groeit beheerst naar een stad met 140.000 inwoners rond 2030.

Zwolle is geen eiland. In 2030 is Zwolle een sterke regio met een stevige positie in Noordoost-Nederland. Samen met de provincie en andere partners in de regio werken we gericht samen om die positie verder uit te bouwen.

Basisprincipes

Om deze toekomst te realiseren is dit akkoord gebaseerd op een aantal principes.

Participatie: iedereen doet mee, niemand staat langs de zijlijn. Voor de meeste Zwollenaren spreekt dat vanzelf, sommigen hebben daar hulp bij nodig. Van de mensen in de wijk, van ondernemers, van maatschappelijke instellingen of van de gemeente. We kijken daarbij telkens naar wat iemand wél kan, iedereen heeft talenten.

Wij versterken de *verbinding* die inwoners, maatschappelijke instellingen en bedrijven onderling en met ons hebben. Wederkerigheid is daarbij van groot belang: tegenover de inspanning van de een staat de inspanning van de ander.

We werken vanuit *vertrouwen*. Vertrouwen in de talenten van onze inwoners en onze partners. Vanuit vertrouwen bieden we ruimte voor creativiteit, ondernemerschap en maatwerk.

De mens (in zijn omgeving) staat centraal. Meer dan coördinatie op bestuurlijk niveau gaat het om vertrouwen in vakmensen op uitvoeringsniveau. Op uitvoeringsniveau is de inzet van gemeente en maatschappelijke organisaties daarom zoveel mogelijk *geïntegreerd*.

We zijn ons bewust van de *kwaliteiten* van de stad en zijn omgeving. We benutten de kwaliteiten van de stad en van de mensen en verbinden ze met elkaar. Onze kernkwaliteiten zijn de binnenstad, het economisch fundament, een goede bereikbaarheid, het groene en waterrijke karakter, de woonkansen, het onderwijsaanbod en het brede voorzieningenniveau.

We zetten in op een duurzame ontwikkeling van Zwolle. *Duurzaam* handelen staat centraal. Niet alleen vanuit milieu-oogpunt maar ook als het gaat om de leefomgeving, financiën en investeringen in de stad.

Op basis van de deze principes vervullen we onze rol.

- Waar mensen in staat zijn hun kansen en ambities waar te maken, moet de overheid belemmeringen wegnemen.
- De overheid daagt mensen uit wanneer zij hun ambities nog moeten ontdekken.
- Mensen die door omstandigheden niet of niet meer in staat zijn om hun ambities te realiseren biedt de overheid ondersteuning, gericht op persoonlijke ontwikkeling en op het voorkomen of doorbreken van sociaal isolement. Zo zijn ze weer in staat om te werken aan de opbouw van hun ambitie en ontwikkeling en kunnen ze samen met alle Zwollenaren bijdragen aan een sterke wijk en een sterke stad.

We staan deze raadsperiode voor een grote financiële opgave. Het wordt zwaar weer en niemand weet hoe lang het aanhoudt. Rijksmiddelen nemen af en er komt minder geld binnen uit de bouw van woningen, kantoren en bedrijven. De crisis gaan we niet 'uitzitten' maar benutten we om de bakens te verzetten. Dit vraagt om heldere keuzes, waarbij bezuinigingen onvermijdelijk zijn. Bij onze besluiten bepaalt onze visie op Zwolle in 2030 de koers, de hoofdlijnen van dit akkoord zijn het kompas. Een sluitende meerjarenbegroting is en blijft het uitgangspunt.

Door inzet, vindingrijkheid en lef van burgers, ondernemers, organisaties, politiek en gemeentelijke organisatie komen we sterker uit de crisis. Solidair, met aandacht voor de kwetsbaren, maar ook voor de schouders die het dragen.

Dit vraagt inspanning van iedereen, zonder meer ook van onszelf. We hanteren een oplossingsgerichte bestuursstijl, gericht op de ambities in dit akkoord. Ook in de inzet die we vragen van de ambtelijke organisatie, want niet alles kan en niet alles kan tegelijk. Ambtenaren zijn georiënteerd op de samenleving. Ondernemingszin en creativiteit zijn kernbegrippen. Geen lijvige nota's, maar eerst denken en dan vooral doen.

In onze rol als dienstverlener staan inwoners en ondernemers centraal. We zijn een klantgerichte organisatie die dienstverlening hoog in het vaandel heeft staan. Inwoners en ondernemers vinden ons makkelijk en worden snel geholpen, ook digitaal. Actief burgerschap, gesteund door het vertrouwen van bestuur en organisatie, krijgt de ruimte. Beginspraak blijft een belangrijk uitgangspunt. Dit vraagt om een heldere duiding van de rollen van raad en betrokken burgers.

In dit akkoord geven we op hoofdlijnen aan welke stappen wij willen zetten op weg naar Zwolle 2030. Op hoofdlijnen, om de gemeenteraad haar kaderstellende rol te laten vervullen en om burgers en partners in de stad ruimte te geven. We nemen het perspectief van de Zwollenaren als uitgangspunt bij onze ambities voor de stad, de wijken en de mensen.

De Stad

Zwolle, een sterke stad. De kwaliteiten van de stad bouwen we verder uit. We zoeken de verbinding met de talenten van mensen en sluiten allianties met partners in de stad en in de regio. We hebben elkaar nodig om in deze financieel onzekere tijd de stad en de regio gezond te houden. De provincie is voor ons een belangrijke partner. We kiezen voor een duurzame stad en slaan ook nieuwe wegen in bij het aangaan van de uitdagingen. Andere vormen van samenwerking bieden kansen om maatschappelijke doelstellingen mede te laten realiseren door onze partners.

Een sterke stad heeft ook goede voorzieningen voor onderwijs en sport. Deze komen vooral aan de orde in de paragraaf over de wijken.

Zwolle en de regio

Zwolle, centrumstad in de regio. Inwoners van de regio werken in Zwolle en maken gebruik van voorzieningen in Zwolle. Dat is goed voor de stad. En, noblesse oblige, dat maakt de stad verantwoordelijk voor besluiten die verder reiken dan de stadsgrens. Zwolle Kampen Netwerkstad vormt voor ons de as van de regio. Vanuit deze bewezen samenwerking nemen we het voortouw om allianties met meer overheden te sluiten. Elk vanuit eigen kracht en positie geven we samen invulling aan een regionaal netwerk, een sterke regio met een duidelijke visie. Juist ook in Den Haag en Brussel.

Ruimtelijke ontwikkeling

Een sterke positie in de regio en het landsdeel Noordoost Nederland vraagt investeringen in de lange termijn ontwikkeling van de stad. Wij ondersteunen de groei van de stad duurzaam en vanuit een menselijke maat. Het Structuurplan blijft leidend voor de ontwikkeling van de stad. Door de economische en financiële omstandigheden kunnen we niet alle borden draaiend houden de komende jaren. We zullen daarom focus aanbrengen. Het versterken en verbinden van de kernkwaliteiten van de stad, aansluiten op de talenten van anderen, inzet op het bundelen van geldstromen; deze elementen, onder meer, bepalen onze keuze. In 2010 spreekt de gemeenteraad zich uit over het tempo en de financiering van het Investeringsprogramma voor de stad, waarvan de strategische gebiedsontwikkelingen Spoorzone, A28-zone en de Binnenstad-Plus onderdeel uitmaken. Hiermee sluiten we aan op de strategische investeringsagenda Provincie Overijssel/Zwolle.

Duurzame stad

Het bevorderen van duurzame ontwikkelingen in de stad is in deze collegeperiode een belangrijk en leidend thema. Duurzaam gaat op de korte termijn om doen! In deze periode leggen we de nadruk op het fysieke domein. We willen concrete stappen zetten zoals het plaatsen van zonnepanelen, koude en warmte opslag en het opzetten van duurzame dienstenbedrijven. We maken daar geld voor vrij, middelen die zich op termijn terugverdienen. Voor de lange termijn is het nodig samen met de raad een visie te ontwikkelen. Onafhankelijkheid van fossiele energiebronnen en een toekomstbestendiger

manier van ontwikkelen zijn daarbij het doel, bewustwording en het uitdagen van mensen en ondernemers om actief met duurzaamheid aan de slag te gaan de kernbegrippen.

Binnenstad

Voor onze inwoners en toeristen is de binnenstad een parel. Maar het historische centrum is meer dan een decor. Ondernemers, culturele instellingen en gemeente zorgen dat de binnenstad een bruisend economisch centrum blijft. Wij blijven daarom inzetten op schoon, heel en veilig en bieden ruimte aan initiatieven van partners voor de herontwikkeling van delen van de binnenstad.

We zetten een stadsbouwteam in voor de ruimtelijke ontwikkeling van de binnenstad. In een stadsbouwteam werken Zwollenaren en vakmensen met de gemeente samen aan de ontwikkeling van de binnenstad. Passend bouwen is het uitgangspunt.

Het aantal koopzondagen blijft gelijk. Wel kijken we, in overleg met de regio en ondernemers, naar slimme oplossingen voor de behoefte aan variatie in de openingstijden van winkels. Bijvoorbeeld met zaterdagse flaneeravonden.

We gaan door met de ontwikkeling van Hedon. Momenteel worden onderzoeken uitgevoerd ter voorbereiding op de locatiekeuze door de raad. Bij de besluitvorming wordt rekening gehouden met kansen voor bredere ruimtelijke en financiële ontwikkelingen en synergie met andere voorzieningen. We realiseren de geclusterde voorziening aan de Roelenweg-Oost.

Wonen

Iedereen vindt in Zwolle een huis dat bij hem past. Met een breed aanbod aan voorzieningen van hoge kwaliteit blijft Zwolle een aantrekkelijke plek om te wonen. We hebben oog voor de trends in de samenleving en spelen daarop in door flexibel te bouwen en door ruimte te bieden voor particulier opdrachtgeverschap en bijzondere woonwensen. Duurzaamheid in wonen krijgt praktisch vorm door het benutten van hernieuwbare energiebronnen en maatregelen voor energiebesparing, zowel in bestaande bouw als bij nieuwbouw.

Buitengebied

Landbouw, natuur en recreatie zijn de hoofdfuncties van het buitengebied. Agrariërs dragen hun steentje bij aan het beheer van natuurgebieden. Om het ondernemerschap in het buitengebied te behouden bieden we ruimte aan de creativiteit van deze ondernemers.

Het voorzieningenniveau in de kernen blijft onze aandacht houden.

Woningbouw in de kernen biedt alle generaties de mogelijkheid om de eigen gemeenschap te blijven versterken.

Economie

Het vestigingsklimaat bepaalt de keuze van de ondernemer voor de locatie waar hij of zij zich vestigt. Ruimte, een goede bereikbaarheid, de kwaliteit van

onderwijsinstellingen, culturele voorzieningen, een plezierig woonklimaat en het arbeidspotentieel zijn redenen om voor Zwolle te kiezen.

De economische omstandigheden vragen om investeringen in de concurrentiekracht en het innovatieve vermogen van de regio. Daarvoor versterken we de verbinding tussen onderwijs, arbeidsmarkt en overheid. De uitdaging voor de beroepsopleidingen is het onderwijs zo in te richten dat iedereen met zijn kennis en talenten optimaal kan bijdragen aan de maatschappij. Goede aansluiting bij de vraag van het bedrijfsleven is daarbij ook belangrijk. We hebben vertrouwen in de kwaliteit van de maatschappelijke partners om het innovatieve vermogen van Zwolle te versterken. Daarbij maken we ook gebruik van 'bruggenbouwers', ondernemers met ambitie voor de stad die als schakel tussen overheid en bedrijfsleven fungeren.

Als we ondernemers ruimte willen geven, moeten we de ondernemer vooral laten ondernemen. Geen overbodige regels of stapels formulieren. Onze rol is het wegnemen van belemmeringen door het aantal regels te beperken en door het verbeteren van onze (digitale) dienstverlening.

Onderdeel van de A-28 zone is Voorsterpoort We maken kaders voor de ontwikkeling van dit gebied, in nauw samenspel met de markt en de raad. Voor de IJsselhallen voeren we in 2010 een quickscan uit naar mogelijkheden voor verplaatsing en publiekprivate samenwerking.

Bereikbaarheid

Goede bereikbaarheid is een van de kernkwaliteiten van Zwolle. Om de stad bereikbaar te houden zetten we in op de aansluiting van de N340/A28 op het Zwolse wegennet en de omlegging van de N35. De komende periode verschuift het accent naar de bereikbaarheid binnen de stad. "In de ban van de ring" geeft daar uitdrukking aan.

De parkeerdruk in Zwolle en met name rond de binnenstad neemt toe. Regulering is noodzakelijk. Ook doen we onderzoek naar andere voorzieningen zoals transferia, centrumservice en bewonersgarages. De behoefte aan parkeergelegenheid in het noord-westelijke gedeelte van de stad wordt onderzocht in combinatie met de economische activiteiten die daar worden ontplooid.

We kiezen ook voor versterking van het openbaar vervoer. In de Spoorzone investeren we in infrastructurele maatregelen als de verplaatsing van het busstation (inclusief bustunnel en busbanen) om de verkeersstromen in de toekomst op te kunnen vangen en om goede doorstroming te bevorderen. Daarnaast willen we de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen bevorderen. Al deze maatregelen vragen forse investeringen. We zien dit als de gezamenlijke opgave van meerdere overheden.

Bereikbaarheid is veel meer dan alleen autobereikbaarheid. Zwolle is ook een fietsvriendelijke stad. We blijven daarom inzetten op goede hoofdfietsroutes, fietsstraten en voldoende fietsparkeervoorzieningen in de binnenstad.

De vertramming van het spoor Zwolle-Kampen biedt kansen voor een verdere uitbreiding van tramverbindingen in de stad, bijvoorbeeld naar de binnenstad en het ziekenhuis. Wij vinden het een aantrekkelijk vergezicht maar zijn ons ervan bewust dat realisering deze raadsperiode overstijgt.

Veiligheid

Zwolle is in vergelijking met andere grote steden een relatief veilige stad. Inwoners moeten zich veilig voelen in hun stad. We willen overlast en criminaliteit verder verminderen. Dat is niet alleen een zaak van de gemeente maar vraagt betrokkenheid en inzet van iedereen: van politie, justitie en brandweer, maar ook van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Bovendien staat de inzet op veiligheid niet op zichzelf. Het heeft grote raakvlakken met andere beleidsterreinen zoals jeugd, zorg en wijkgericht werken. Een integrale benadering waaraan het Veiligheidshuis en de persoonsgebonden aanpak recht doen.

“Zorg vóór overlast” blijft het motto. Dit betekent dat wij - samen met onze partners - belang hechten aan het realiseren van voorzieningen voor maatschappelijke opvang.

In de binnenstad richten we ons samen met horeca-ondernemers en winkeliers op de aanpak van overlast en criminaliteit. Het beleid voor coffeeshops zetten we voort.

Voor de politiezorg willen we dat de verdeling van agenten binnen de regio beter dan nu aansluit bij de groei van de stad. Voor de fysieke veiligheid (onder andere de brandweezorg) is de inzet gericht op preventie; ook hier doen we een beroep op de zelfredzaamheid van burgers. Dit betekent niet dat burgers alles zelf op moeten lossen; we zorgen ervoor dat de burger zich meer bewust is van eigen verantwoordelijkheden en eigen mogelijkheden

De Wijken

De wijken zijn bij uitstek de ontmoetingsplaatsen waar inwoners, instellingen en wijkondernemers elkaar treffen. Wij richten ons op die verbindingen en op het versterken daarvan. Vanuit de menselijke maat zien wij de wijk als dé plek waar op uitvoeringsniveau zoveel mogelijk geïntegreerd is. De verschuiving in de wijkaanpak naar een betere balans tussen fysiek en sociaal zet door. Maatschappelijk opdrachtgeverschap waarbij wordt verantwoord op basis van maatschappelijke effecten maakt gerichtere inzet van onze middelen mogelijk.

Wijkgericht werken

De opgaven in buurten en wijken, de problemen en de kansen verschillen zo van elkaar dat een uniforme aanpak niet gewenst is. Stedelijke kaders moeten ruimte bieden voor maatwerk, om op straat- en buurtniveau aan te sluiten bij de eigen kwaliteit en de behoefte van de buurt en betrokken partners. We kiezen voor beleid dat van onderaf tot stand komt. Dit vraagt vertrouwen in de werkers in de wijk en - nog meer dan nu - om een regelmatige afstemming tussen enerzijds het stedelijke beleid en de stedelijke programmering en anderzijds de signalen uit de wijk. Zo wordt maatwerk bij de inzet in wijken en buurten ook echt mogelijk.

Bij de wijkgerichte focus van welzijn en zorg willen we ook toe naar meer flexibiliteit in inzet van aanpak en budgetten. Dus afgestemd op de problematiek van wijken. Hoe dat gebeurt, daarvoor geven we vertrouwen aan onze partners en bieden we ook ruimte aan experimenten en creatieve oplossingen, juist ook buiten de gebaande paden.

De nadruk op participatie maakt ook dat wij onze eigen instrumenten zoals wijkanalyses en wijkplatforms bij wijkgericht werken kritisch onder de loep nemen.

Op basis van de monitoringsinstrumenten hebben we vroegtijdig in beeld voor welke wijken versterkte inzet nodig is. Per buurt wordt beoordeeld welke maatregelen het beste effect hebben.

Leefbare en veilige wijken

Veiligheid en leefbaarheid zijn belangrijke randvoorwaarden om prettig te wonen en te leven in een wijk of buurt. De leefomgeving moet op orde zijn, zowel in fysiek als in sociaal opzicht. Meer dan tot nu toe krijgen mensen in de wijken daarin zelf ook een rol. Betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid nemen voor je eigen leefomgeving vergroot de saamhorigheid en de binding met de buurt en wijk. Buurtbewoners die zich inzetten voor een leefbare buurt door het organiseren van gezamenlijke activiteiten geven wij ruimte en ondersteuning. Sportverenigingen, kerken, onderwijsinstellingen en andere maatschappelijke verbanden hebben een belangrijke rol bij het in stand houden en bevorderen van maatschappelijke participatie en bij het betrekken van de inwoners. Dat geldt ook voor woonzorgzones.

Wij beseffen dat goede dienstverlening door de gemeente ook een sleutel is tot betrokkenheid van inwoners. Ook met kleine problemen moeten burgers gehoor vinden bij de gemeente. Het goed functioneren van de wijkservice is daarbij essentieel.

Wijkbudgetten versterken verbindingen in buurten en wijken en maken initiatieven van buurtbewoners mogelijk. Daarom gaan we ermee door, in een andere vorm. Op termijn zetten we middelen op het gebied van beheer en onderhoud, Wmo en veiligheid in als beïnvloedbare budgetten voor een wijk. Deze integrale benadering geeft ruimte voor innovatieve en creatieve experimenten op wijkniveau.

Waar het gaat om veiligheid in de wijken is nauwe samenwerking tussen betrokken partijen belangrijk. Gemeente, maar ook corporaties en instellingen hebben hier samen met politie (in de persoon van de wijkagent) en justitie een rol. Preventie is het uitgangspunt. Veiligheid raakt ook andere beleidsterreinen zoals jeugd, zorg en welzijn. Wij kiezen voor het versterken van de integrale aanpak op wijk- en buurtniveau. Ook hier is intensieve samenwerking tussen de betrokken partners op uitvoeringsniveau het sleutelwoord.

De fysieke ruimte richten we zo in dat onveilige plekken zo min mogelijk voorkomen. Maar daarmee zijn we er niet. Op plekken waar mensen zich niet veilig voelen, zoals tunnels, kijken we of extra verlichting of (mobiel) cameratoezicht een oplossing biedt. Wijktoezicht, buurtnetwerken en buurtbeheerders die samenwerken in anti-verloederingsteams zetten we zichtbaar in om wijken en buurten schoon, heel en veilig te houden.

Verkeersveilige wijken geven voorrang aan fietsers en voetgangers en houden ook rekening met het autogebruik. Bij de inrichting van de wijken letten we daarop. Een groeiend autogebruik zorgt voor een hoge parkeerdruk in bepaalde wijken en buurten. Met het toepassen van vergunningsregimes alleen lossen we dat niet op. Samen met inwoners en andere partners zoeken we naar creatieve manieren om deze ontwikkeling het hoofd te bieden.

We onderzoeken de mogelijkheid voor een treinstation in Zwolle-Zuid. Voor de verkeerssituatie in Stadshagen wordt in 2010 onderzoek gedaan dat gericht is op het weghalen van de knip. In dit onderzoek worden aspecten als draagvlak in de wijk, fietsveiligheid en de omvang van de investeringen meegenomen.

Levendige wijken

Bedrijvigheid en cultuur in wijken draagt bij aan de leefbaarheid. Het biedt bovendien kansen voor arbeidsparticipatie van inwoners. We stimuleren dan ook kleinschalige bedrijvigheid en werken-aan-huis in buurten en wijken waar dat past. Ook culturele activiteiten bevorderen ontmoeting en betrokkenheid van mensen. We stimuleren en ondersteunen deze kleinschalige activiteiten op wijkniveau.

Sport en spel, speeltuinen, plekken om te ravotten en te struinen leiden eveneens tot levendigheid en ook tot een gezonde manier van leven. We zetten in op een gezonde leefwijze van onze inwoners, onder andere door het continueren van de "Jongeren op gezond gewicht"-aanpak

Voorzieningen in de wijken

Bij voorzieningen in de wijken denken we onder meer aan scholen, peuterspeelzalen, kinderopvang, Centra voor Jeugd en Gezin, verzorgingshuizen voor ouderen en aan wijkcentra. De komende jaren zetten wij in op het concentreren van die voorzieningen op één locatie - zoals de brede school, het wijkcentrum of het woonzorgcentrum.

We hechten aan een ontmoetingsplek in de wijk, voor en door de inwoners. Daarbij slaan we een nieuwe richting in. Dat is nodig, want de exploitatie van de wijkcentra staat onder druk en het subsidiebeleid sluit niet aan bij de realiteit. Bij het maken van keuzes gaan we uit van de eigenheid van de wijken. We kijken naar wat wenselijk en mogelijk is. We zoeken nadrukkelijk aansluiting bij initiatieven van partners. Kansen zien we vooral in het combineren van welzijns- en zorginstellingen en wijk-, sport- en onderwijsaccommodaties. In lijn met deze gedachte onderzoeken we dan ook de mogelijkheden voor vestiging van Het Anker in de Noordschil, in combinatie met andere voorzieningen voor onderwijs en sport. We zetten ook in op experimenten zoals buurthulpprojecten en ondersteunen woonzorgzones en kleinschalige zorgwoningen.

We streven ernaar dat zoveel mogelijk basisscholen brede scholen worden. In deze periode focussen we daarbij op realisatie in kwetsbare wijken en buurten. Voor onderwijshuisvesting willen we voor de korte termijn de meest prangende knelpunten oplossen. Voor vervulling van de ambities op langere termijn is het nodig verbinding te zoeken met andere voorzieningen. Strategische allianties en cofinanciering door derden zijn daarbij van belang. Voor sportaccommodaties verkennen we de mogelijkheid voor realisatie van een centrale hockeyvoorziening op het Hoge Laar in combinatie met een dependance elders in de stad.

De Mensen

In Zwolle telt iedereen. Een baan, het lidmaatschap van een sportclub, vrijwilligerswerk, muziekles, naar school gaan maar ook invloed kunnen hebben op de veranderingen in de omgeving stelt inwoners in staat mee te doen in de Zwolse samenleving. Dat is voor de één makkelijker dan voor de ander. We nodigen iedereen uit naar eigen vermogen mee te doen. In onze rol van dienstverlener staat het perspectief van de burger centraal.

Als lokale overheid staan we open voor onze burgers, zodat zij zich begrepen voelen. De gemeente geeft ruimte voor goede ideeën, voor mooie initiatieven en voor creativiteit en ambitie. Zwollenaren nemen de verantwoordelijkheid om die kansen waar te maken. Ruimte is er voor iedereen, dus ook voor mensen die een steuntje in de rug nodig hebben. Zij krijgen hulp, uit hun omgeving, van organisaties in de stad of van de gemeente. In onze rol van handhaver letten we erop dat de ruimte van geen inperking is op de ruimte van de ander.

Participatie

Meedoen is belangrijk. Op verschillende terreinen zoals zorg, onderwijs & arbeidsmarkt, re-integratie en armoedebeleid zetten we in op het versterken van de participatie van de Zwollenaren. De realiteit is dat het niet altijd even makkelijk is om iedereen mee te laten doen. Maatwerk is hét uitgangspunt. Wanneer dat niet lukt doordat regels in de weg zitten, moet een oplossing op korte termijn worden gevonden.

Zorg moet terecht komen waar het echt nodig is. We verbeteren de zorg door formele en informele zorgnetwerken meer met elkaar te verbinden. We onderzoeken ook of een financiële bijdrage naar draagkracht bij de individuele voorzieningen WMO kan helpen om de zorg betaalbaar te houden, de vraag zal immers toenemen. We maken gebruik van de deskundigheid van partners om een beter en goedkoper uitvoeringsbeleid te realiseren.

Participatie door re-integratie. Uitgangspunt daarbij is dat mensen zinvol werk doen en de kans krijgen zich te ontwikkelen. Mogelijke voortzetting van de participatiebanen, bijvoorbeeld om de bezetting van de wijkcentra te garanderen, zullen we bezien. Voor wie dat kan is een reguliere baan de doelstelling. Maatschappelijke organisaties en de WEZO zetten zich hiervoor in. Ook ondernemers in de regio dagen we uit om zich te verbinden aan mensen met enige afstand tot de arbeidsmarkt en hen te begeleiden naar een betaalde baan. Dat is nu vaak nog lastig, met veel papieren rompslomp. Dat willen we vereenvoudigen.

Niemand hoeft in armoede te leven. Aan dat principe tornen we niet. De lijn die in de afgelopen periode met ons armoedebeleid is ingezet ontwikkelen we door na evaluatie in de gemeenteraad. We denken daarbij aan meer op de persoon toegesneden ondersteuning, samenwerking met partners in de stad en aandacht voor kleine zelfstandigen en werkende armen. Knelpunten bij schuldhulpverlening pakken we samen met partners in de stad aan.

Ook participatie van mensen met een functiebeperking vinden we belangrijk. We blijven in overleg met de Zwolse Gehandicaptenraad om in samenspraak met hen waar mogelijk de toegankelijkheid te waarborgen. We onderzoeken de mogelijkheid om een stadsergonoom ons te laten adviseren over vraagstukken van toegankelijkheid.

Iedereen telt, maar niet iedereen wil meedoen. Er zijn mensen die zich geïsoleerd en vervreemd voelen en daardoor afhaken. Dat speelt vooral in achterstandswijken, bij groepen senioren, jongeren of allochtone vrouwen. Juist deze groepen moet de overheid actief uitdagen tot participatie. Dat vraagt om maatwerk en gerichte, integrale aanpak.

Er worden ook mensen uitgesloten door anderen. Discriminatie pakken we hard aan en als gemeente geven we het goede voorbeeld. Bijvoorbeeld in ons personeelsbeleid. Iedereen moet kunnen zijn wie hij of zij is.

Meedoen betekent ook dat we mensen de ruimte bieden hun creativiteit in te zetten voor de stad. De Ideeënmakelaar is belangrijk om nieuwe initiatieven en creatieve oplossingen van Zwollenaren te verbinden en tot wasdom te brengen.

Onderwijs en Jeugd

Onderwijs voor iedereen begint al op jonge leeftijd. Op de kinderopvang en door voorschoolse educatie worden de eerste stapjes in het onderwijs gezet. Leerlingen en hun ouders hebben baat bij een effectievere en efficiëntere samenwerking tussen kinderopvang, peuterspeelzalen en scholen.

Onderwijs biedt de beste kansen op een startkwalificatie voor onze jongeren. Met de "Aanval op de uitval" gaan we voortijdig schoolverlaten tegen. Dit vraagt om een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Daarnaast zijn er jongeren die gezondheidsrisico's lopen of dak- of thuisloos zijn. Samen met partners in de regio organiseren we daadkracht om tot een oplossing te komen.

Met de meeste jongeren gaat het gelukkig goed. Met activiteiten voor en door jongeren willen we hen een beter aanknopingspunt bieden om bij te dragen aan de stad. Zwolle heeft een sterk onderwijsaanbod, een bruisend studentenleven hoort daarbij.

Sport en Cultuur

In Zwolle kan iedereen sporten. Sporten verbindt personen en groepen met elkaar, het verstevigt het sociale netwerk. We zien hierin een belangrijke rol voor een doorontwikkeld Sportservice Zwolle. Sporten is een belangrijk ingrediënt van ons gezondheidsbeleid. Bijzondere aandacht geven we aan groepen die nu nog niet deelnemen. In aansluiting op het Masterplan Sportaccommodaties hechten we aan de breedtesport. We beginnen de uitvoering van het Masterplan met het op orde brengen van de basis.

Culturele activiteiten zijn in die zin vergelijkbaar met sport: ze versterken de binding tussen mensen en groepen mensen. Beide prikkelen mensen tot zelfontplooiing. Zowel cultuur als sport draagt daarom bij aan het versterken van de talenten van mensen. Bij cultuur in de wijken leggen we het accent op cultuurparticipatie. Culturele activiteiten willen we zoveel mogelijk laten aansluiten bij voorzieningen in de wijken, bijvoorbeeld de brede scholen.

Dienstverlening

Inwoners en ondernemers verdienen goede en snelle dienstverlening. Zoveel mogelijk digitaal, eenvoudiger en toegankelijker en met minder regels is het adagium. Daarbij hebben we het over een breed palet aan diensten op het terrein van zorg, inkomensondersteuning en dienstverlening aan ondernemers.

De Financiën

We willen blijven investeren in de stad. De Zwolse Aanpak laat zien dat het kan, ook in financieel minder florissante tijden. Dat we de investeringen mogelijk moeten maken met bezuinigingen, realiseren we ons goed. Die uitdaging gaan we aan; samen met de gemeenteraad en in dialoog met de stad stellen we in 2010 een bezuinigingsprogramma vast.

Kader

De bezuinigingsopdracht waartoe de vorige raad heeft besloten, gaat uit van een structureel tekort van € 4 miljoen en € 4 miljoen aan ruimte voor nieuw beleid. Bij de aanvang van deze raadsperiode kiezen wij echter voor een bezuinigingsopgave van € 11 miljoen als vertrekpunt. Daarmee kunnen we het nu bekende structurele tekort van € 4 miljoen dekken, houden we rekening met een bijkomend tekort van € 4 miljoen en scheppen we ruimte voor nieuw beleid ter grootte van in ieder geval € 3 miljoen. We realiseren ons dat het vertrekpunt van € 11 miljoen kan veranderen als het Rijk bezuinigingsbesluiten neemt. We houden daarom rekening met een bandbreedte. Financiële spelregels die onverkort gelden:

- Er is een sluitende meerjarenbegroting
- Bij uitgaven zorgen we voor financiële dekking
- Structurele uitgaven dekken we met structurele middelen
- Tarieven zijn kostendekkend, de onroerend-zaakbelasting verhogen we alleen met het inflatiepercentage, een verdere lastenstijging komt slechts voor in uitzonderlijke situaties.
- We breken niet af wat we later tegen hoge meerkosten moeten opbouwen.

Uitgangspunten

In het hoofdstuk "De Toekomst" hebben wij de leidende principes voor deze bestuursperiode vastgelegd. Gecombineerd met de rol die we voor onszelf zien bij het wegnemen van belemmeringen, het uitdagen van burgers en partners en het bieden van hulp bepalen die principes de koers bij het maken van financiële keuzes. Dan gaat het zowel om investeringen als bezuinigingen.

Participatie: Iedereen doet volwaardig mee in de Zwolse samenleving. Bezuinigingen mogen nooit leiden tot uitsluiting of een onevenredige verdeling van lasten. Dat houden we in het oog met een participatie-effectmeting.

Verbinden: We zoeken de verbinding met initiatieven van anderen. We zetten in op het bundelen van geldstromen. Investeringen met een vliegwieleffect hebben onze voorkeur.

Vertrouwen: Minder controle vooraf, minder administratieve verplichtingen bij subsidies.

Bundeling in uitvoering: We investeren in het integreren van het werk van de gemeente, instellingen en ondernemers op uitvoeringsniveau. Met geld of op een andere manier.

Kwaliteit: We sluiten aan bij de kernkwaliteiten van de stad. Ook bij het maken van investeringskeuzes.

Duurzaamheid: Een duurzame stad vraagt investeringen. Voor het programma "Zwolle duurzaam" maken we vanaf 2011 structurele middelen vrij.

Ambities

Wij willen dat Zwolle sterker uit de crisis komt. Dat betekent dat we niet alleen willen bezuinigen, maar dat we ook willen investeren in mensen, de wijken en de stad. Dat hoeft niet altijd geld te kosten, maar zonder zal het niet gaan. De ruimte daarvoor zullen we door bezuinigingen vrij moeten maken.

De Toekomst: Zwolle Duurzaam

De Stad: Binnenstedelijke bereikbaarheid inclusief parkeren, Binnenstad, Hedon, Katwolderplein, nieuw busstation (Sporzone), verplaatsing IJsselhallen (Kamperpoort, Voorsterpoort), Roelenweg-Oost, Openluchtwembad.

De Wijken: Wijkgericht Werken, Veiligheid, Accommodaties (onderwijs, sport, wijk)

De Mensen: Werk, Zorg, Jeugd, Armoede, (digitale) dienstverlening.

Het ligt voor de hand dat we niet snijden in deze beleidsvelden. Wel kunnen we met een effectievere inzet van middelen en/of een efficiëntere manier van werken besparingen realiseren. Dat is ook nodig, omdat we te maken krijgen met een groeiend beroep op de beschikbare middelen.

Niet alles kan, niet alles kan tegelijkertijd. Faseren is noodzakelijk. Dat geldt zeker voor de ruimtelijke projecten, die vaak meerdere raadsperiodes beslaan. Overigens geeft de bovenstaande weergave geen limitatieve opsomming weer. Dat zijn uitwerkingen die we aan het college en het debat in de raad overlaten.

Bezuinigen

De opdracht van de vorige raad heeft geleid tot een pakket keuzemogelijkheden. Wij kiezen ervoor om de bezuinigingen op de bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie ad € 4 miljoen bij de eerstvolgende Perspectiefnota vast te leggen, zodat nog dit jaar de eerste resultaten geboekt worden. Daarbij streven wij ernaar om het volledige bedrag al in 2013 te realiseren; een versnelling van een jaar.

Voor het maken van inhoudelijke keuzes hebben we een ander pad voor ogen. We willen op basis van de uitgangspunten van deze coalitie op hoofdlijnen de richting aangeven. Debat met de raad en dialoog met de stad bepalen de uiteindelijke keuzes. We realiseren ons dat veel gemeentelijke uitgaven vastliggen in afspraken. Voor deze uitgaven is op korte termijn, uiterlijk dit najaar, een besluit nodig om een redelijke overgangperiode te kunnen hanteren.

Op hoofdlijnen formuleren we hier een aantal bezuinigingsrichtingen die we als kader meegeven in het debat met de raad:

- Op het beheer openbare ruimte kunnen we bezuinigen. Gericht, er zijn plekken die een hoge onderhoudskwaliteit houden.

- Door op een andere manier te werken: bijvoorbeeld meer vertrouwen en minder controle; minder en minder omvangrijke beleidsnota's en beleidsvisies.
- Regionale samenwerking biedt kansen voor velen. We zien kansen voor het realiseren van besparingen door gericht samen te werken met andere organisaties.
- We zien kansen om de uitgaven op het beleidsterrein Cultuur terug te brengen. In het aantal subsidies, en in de omvang en de duur ervan.
- Naar analogie van de bezuiniging op de bedrijfsvoering van de ambtelijke organisatie willen we de mogelijkheid verkennen voor een taakstellende bezuiniging op (de bedrijfsvoering van) gesubsidieerde instellingen.

Proces

De eerste ronde betreft de bezuinigingen van € 11 miljoen in 2014. Bij de Perspectiefnota 2011-2014 boeken we de voorgestelde bezuinigingen op de bedrijfsvoering ad € 4 miljoen in. Daar voeren we ook het debat over de kaders voor de invulling van het gehele tekort. Dat moet leiden tot besluiten bij de vaststelling van de begroting in het najaar.

In 2011 zal de raad op basis van de dan beschikbare informatie (nieuw kabinet) beslissen over noodzakelijke vervolgmaatregelen voor de langere termijn. We houden rekening met keuzeruimte voor een nieuwe raad in 2014. Wij streven ernaar om voor het jaar volgend op het komende begrotingsjaar een buffer te creëren van minimaal € 1 miljoen. Deze buffer is noodzakelijk zolang incidentele inkomsten uit Vastgoed onzeker zijn.

Tabel. De aanpak van fase 1 in cijfers

Jaar	2011	2012	2013	2014
Begrotingssaldo o.b.v. scenario 11 miljoen	1,5	-4,0	-6,25	-8,0
Bezuinigingen Bedrijfsvoering in te boeken bij PPN 2011-2013	1,0	3,0	4,0	4,0
Aanvullend (zie toelichting)			1,0	1,0
Bezuinigingen Inhoudelijk	0,5	3,5	5,5	6
Nieuw beleid	- 0,5	- 1,5	- 3,0	- 3,0
Begrotingssaldo	2,5	1,0	1,25	0

Toelichting: We verkennen de mogelijkheid om een discussie over inhoudelijke taken en nieuwe manieren van (samen)werken binnen de ambtelijke organisatie te vertalen naar een aanvullende bezuinigingsopgave.

Samengevat:

Het financiële kader nemen we op bij de Perspectiefnota 2011-2014.
Bij de begroting 2011 besluiten we over de invulling van de maatregelen.
In 2011 richten we ons op een mogelijke vervolgfase van de bezuinigingen.

Portefeuilleverdeling

We kiezen deze bestuursperiode voor een college van vijf wethouders. Daarmee doen we recht aan onze verantwoordelijkheid om in tijden van bezuinigingen ook zelf een stapje terug te doen. Van zes naar vijf wethouders.

Met vijf fulltime wethouders kunnen we in deze financieel economisch lastige tijden goede verbinding houden met de stad. We vinden het vooral nu belangrijk om zichtbaar te zijn en in dialoog te gaan met partners en burgers over te maken keuzes.

Daarnaast is de komende jaren ook een versterkte externe oriëntatie nodig, in het belang van de verdere ontwikkeling van onze stad. Dan gaat het om lobby, het benutten van netwerken, het aangaan van strategische allianties, overleg voeren met mede-overheden over mogelijke co-financiering. Dat vraagt inspanning van alle collegeleden.

Voorstel portefeuilleverdeling voor de bestuursperiode 2010-2014

PvdA 1

Ruimtelijke ordening
Financien
Sport
Monumentenzorg en archeologie
Spoorzone
Hedon

PvdA2

Welzijn
Herstructurering wijken
Wijkgericht werken
Wijkaccommodaties
Maatschappelijke opvang
Cultuur
Kamperpoort
Diezerpoort

VVD

Verkeer
Economie
Vastgoed
Recreatie
Toerisme en evenementen
A28/Voorsterpoort
Hessenpoort
Marsslanden

CDA

WMO (zorgdeel)
Wonen
Zwolle Duurzaam
Gezondheidsbeleid
Milieu en water
Bedrijfsvoering
Stadshagen
Roelenweg

ChristenUnie

Onderwijs
Sociale Zaken
Jeugd
Beheer openbare ruimte
Integratie en inburgering
Campusontwikkeling (Windesheim)
Ontwikkelingsprogramma Binnenstad

Burgemeester

Openbare orde en veiligheid
Toezicht en handhaving
Brandweer
Dienstverlening
Communicatie
Regio Zwolle/Zwolle Kampen Netwerkstad
Lobby en positionering